

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VIII. Christum fuisse verum Messiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Sexta: IESVS radix totius gratiæ & iustitiæ: caput & coronam Sanctorum omnium.

- Psal. 117.** *Pfal. 117. Lapidem, quem reprobaverunt adificantes, hic factus est in caput anguli. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Sic ipse Christus posuit Matt. 21. sic Per. Act. 4. & Epist. sua prima cap. 2. Paulus quoque ad Rom. 9. Esai. 28. Hac dicit 1. Pet. 2. Dominus Deus, Ecce ego mittam in fundamentis Sion, lapidem probatum, pretiosum in fundamento fundamentum. Qui crediderit, non festinet. Vel qui crediderit in eum, non confundetur.*
- Isa. 53.** *Isai. 53. Et erit iustus ipse justificans servos meos multos.*
- Idem 61.** *Isai. 61. Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in DEO meo, quia induit me vestimentis salutis, & indumento iustitiæ circumdedit me, quasi sponsum decoratum corona, & quasi sponsam ornatum monilibus suis, sicut enim terra profert germen suum, & sicut hortus semen suum germinat: sis Dominus DEUS germinabit iustitiam, & laudem coram omnibus gentibus.*
- Joan. 1.** *In Evangelistis, Joan. 1. Lex per Moysen data est: gratia & veritas per IESUM Christum facta est. Unde de plenitudine eius nos omnes accipiemus.*
- Idem. 13.** *Joan. 15. Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite; sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere.*
- Ephe. 1.** *Ephe. 1. Qui predestinavit nos in adoptionem filiorum, per IESUM Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis suæ, in laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto Filio suo. In quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum secundum divitiis gratiæ eius.*

Septima: IESVS in novissimo die, multis prodigijs finem mundi antecedentibus, cum majestate vivos & mortuos est iudicaturus.

- Job. 19.** *Job. 19. Scio quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum. Et rursum cir-*

cundabor pelle mea, & in carne mea videbo DEUM salvatorem meum: quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciuntur, & non alius: reposita est baculus meus in sinu meo.

Eccles. 12. *Finem loquendi pariter omnes audiamus. DEUM time, & mandata eius observa: hoc est enim omnis homo. Et cuncta quæ sunt, adducet DEUS in iudicium pro omni errato, sive bonum, sive malum illud sit.*

Isai. 66. *Ecce Dominus in igne veniet, & quasi turbo quadriga eius, reddere in indignatione furorem suum, & increpationem suam in flamma ignis: quia in igne Dominus disjiciabit, & in gladio suo ad omnem carnem, & multiplicabuntur interfecti à Domino.*

Dan. 12. *In tempore autem illo confurget Michael Princeps magnus, qui stat pro filiis populi tui: & veniet tempus, quale non fuit ab eo, ex quo gentes esse ceperunt usque ad tempus illud. Et in tempore illo salvabitur populus tuus, omnis qui inventus fuerit scriptus in libro. Et multi de his, qui dormiunt in terra pulvere, evigilabunt, alij in vitam æternam, alij in opprobrium, ut videant semper.*

Joel. 3. *Congregabo omnes gentes, & deducam eas in vallem Josaphat; & disceptabo cum eis ibi super populo meo, & hereditate mea Israel, quos disperserunt in nationibus, & terram meam diviserunt.*

In Evangelistis, Marc. 13. *Erunt enim dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ, quam condidit DEUS, usque nunc, neque fient. Et nisi breviasset Dominus dies, non fieret salva omnis caro; sed propter Electos, quos elegit, brevioris dies.*

Joan. 5. *Amen amen dico vobis, quia venit hora, quando mortui audient vocem filij Dei, & qui audierint vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit & Filio vitam habere in semetipso: & potestatem dedit etiam iudicium facere, quia filius hominis est. Nolite mirari hoc: quia venit hora, in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij Dei: & procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitam, qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicij.*

TERTIA DISPUTATIONIS PARS.

CAPVT VIII.

Christum fuisse verum Messiam.

Messiam non esse purum hominem, sed hominem Deum, demonstratur quam plurimis argumentis, sed cum agamus contra Judæos, ex solo veteri testamento duci possunt firma contra ipsos argumenta; quæ nihilominus rotæ sunt, ut pleraque omittenda nobis sint brevitate ex more studentibus.

Primus ergo locus veteris testamenti, ex quo Messie Divinitas evidenter deducitur, in Baruch

Prophetæ vaticinio legitur: cap. siquidem 3. dicit: *Hic est Deus noster, & non estimabitur alius adversus eum, & quæ sequentur usque ad illud, Et post hoc cum hominibus conversatus est. Ubi aperte vides Prophetam de adventu Dei in carne loqui, Messiam ab illa DEUM appellari. Quo testimonio convicti Hebræi, sine fundamento negant, hunc librum Baruch in Canone scripturarum numerandum esse.*

Secundum testimonium est Isaiæ, qui non semel, sed sæpè vaticinatus est, Christum & Messiam DEUM verum futurum: cap. enim 7. de Messia loquens dicit: *Hic vocabitur Emanuel id est nomen scilicet*

Idem 35. bificum DEUS, & cap. 35. de Messia loquens ait: *Deus ipse venit, & salvabit nos, tunc aperientur oculi caecorum, & aures surdorum patebunt, &c.* Ex quo liquido constat Deum illum venturum ad salvandum nos, esse Messiam, cujus etiam sunt propria signa illa & miracula, quae ibi praedicantur. Nec ullus praeter Christum illa perficit, neque illa Judaeis ab alio, quam a Messia expectanda sunt, cum ante Isaiam, nec post illum ex Prophetis aliquis talia signa operatus sit: atque idcirco Patres hunc DEUM, de quo Propheta loquitur, esse Christum recte illimè interpretantur. Athanas. lib. de humanitate Verbi post medium. Idem verò de Isa. 45. ait: *In te est Deus, & non est Deus absque te: verè tu es Deus absconditus, Deus Israel salvator.* Verba sunt Dei Patris Filium alloquentis, ut constat ex antecedentibus verbis. *Hac dicit Dominus.* Et clarius ex versione Septuag. qui ita legunt: *Transibunt ad te, & adorabunt te, & in te orabunt, quia in te est DEUS, &c.* Et profecto locutio illa in te est DEUS, Christo propriissime accommodatur, quia in Christi humanitate est divina persona, ut expositorum: Epiphani. contra Hereses cap. 57. & Cyrill. lib. primo in Joann. cap. 15. Rectè quoque dicitur de Filio: *Non est DEUS absque te, propter unitatem naturae.* Et D. Hieronymus. meritò, super hunc locum scribens annotavit Christum convenientissimè vocari DEUM absconditum; propter asumptam Humanitatis profundi dissimulatum mysterium. Hunc veto Isaiæ locum imitatus est Paulus cum dixit, *Erat DEUS in Christo mundum reconcilians sibi:* ut S. Hier. lib. 4. de Trin. anno. avir.

Isa. 52. Idem Propheta cap. 52. ita DEUM loquentem inducit: *Hac dicit Dominus Deus: In Aegyptum descendit populus meus, in principio eam & infra subdit: Ego ipse qui loquebar, ecce adsum.* Ideo ergo DEUS, qui antea per Propheas loquebatur, quem populus Israel colebat, postea per incarnationem apparuit. Ut enim intelligeret sermone esse de personâ DEI per incarnationem & adventum Messiae, habet Prophecia: *Quam pulchri super montes pedes evangelicantis pacem, annunciant bona.* Et infra: *Consolatus est Dominus populum suum, redemit Jerusalem, expandit Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium, & viderunt omnes finis terrae salutarem DEI nostrae.* Expendunt hunc locum Soter. Epist. prima decretal. Chrysost. homil. 5. in Marc. Cyrill. lib. de Incarn. unig. c. 2. Euseb. lib. 6. de demonstrat. c. 24. Tertull. lib. 4. contra Marcion. c. 13.

Soter. Chrysost. Cyrillus. Euseb. Tertull.

Quatuor hæc loca ex Isaiâ, è multis sufficiat adduxisse, ad alios jam Prophetas accedamus, ac primò ad Hierem. c. 23. qui ita scribit: *Hoc est nomen, quod vocabunt eum, Dominus iustus, noster,* ubi habetur nomen Tetragramma, quod est proprium Dei: quo loco de Messia esse sermonem Hebraei ipsi consentunt, ut mirandum sit valde, eorum ingenia hoc uno testimonio non convinci, sed convincerentur quidem, nisi agerentur esse cor eorum, & nisi excæcasset illud jam pridem DEUS, ut verbis utar Isaiæ 6. c.

Jerem. 23

Isa. 6.

Non minus aper. è dem vaticinatus est Zachar. qui cap. 2. scribit: *Hac dicit Dominus exercituum, post gloriam misit me ad gentes, quae spoliaverunt vos. Et infra: Lauda & latere filia Sion! (scilicet ad illud) Dominus exercituum misit me ad te. Ubi DEUS & Dominus exercituum missus à Deo exercituum dicitur ad salvandas gentes, & congregandam ex Judaeis & Gentibus Ecclesiam. Ubi nemo non videt apertum esse de Messia sermonem, ut affirmant Hieronymus. super hunc locum, Euseb. lib. 2. de Thom. à Jesu Opera. Tom. 1.*

Zachar. 2

Hieron.

*Dem. c. 2. dem. 18. lib. 5. c. 25. & 26. lib. 6. c. 17. Ambros. brof. 2. de fide c. 3. August. 20. de civitate Dei cap. ultimo. An vero Prophecia de congregatione Ecclesiae, & vocatione gentium ad eam sit impleta, ex ipso rerum eventu, atque ex Matt. c. 28. colligi potest, ubi Christum loquentem inducit in hunc modum: *Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra: euntes ergo docete omnes gentes, &c.* Ex eodem Zachar. idem probatur cap. 12. *Effundam super domum David, & super habitacorem Hierusalem spiritum gratis & precum, & afficiet ad me quem confixerunt.* Ubi verus DEUS est, qui loquitur, & promittit se daturum spiritum suum, & tamen dicit se esse crucifigendum, ut rectè exponit Cyprian. lib. 2. contra Judaeos cap. 20. Et Euseb. lib. 8. de Dem. 4. Augustin. lib. 20. de civitate Dei cap. 30.*

Euseb. Ambros. Augustin. Mat. 28.

Zachar. 12.

Cyprian. Euseb. Augustin.

Quod clarius idem Propheta vaticinatus est, cum cap. 13. scribit: *Et erit in die illa, dicit Dominus exercituum: Disperdam nomina idolorum de terra. Et postea circa finem subdit: *Quid sunt plaga istae in medio manuum tuarum? Et dicit, Huius plagatus sum in domo eorum, qui diligebant me. Si de te jam exhibitae, & omnibus nota loqueretur, clarius, potuisset in medium adducere.**

Zachar. 13.

Tertium testimonium est Malach. 3. *Statim veniet ad templum sanctum suum dominator, quem vos queratis, & Angelus testamenti quem vos vultis.* Quin hic dominator a quo Angelus testamenti sic Christus, qui postea in templo est praesentatus, nemo ambigere potest. Dominator autem proprium nomen est veri DEI in Scripturis. Sed nimis prolixa erit disputatio, si omnia veteris testamenti testimonia velim adducere; hæc sufficient, quae si singula expendantur, evidenter nostram assertionem concludunt, & omnia simul expensa, ingenia quoque omnia, non omnino depravata convincere possunt.

Malach. 3

Quartum, & fortè efficacius testimonium desumitur ex Psalmo secundo, qui Psalmus de Christo interligitur, tum quia Rabini, teste Galatino, de Messia exponunt, tum etiam, quia de Christo intelligitur *Ab. 4. & 13.* In hocigitur Psalmo dicitur: *Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Ac ne putemus Messiam esse filium Dei per adoptionem, quomodo etiam Israel dicitur esse primogenitus Dei: obijungit: *Et nunc Regis intelligite, erudimini qui iudicatis terram, & apprehendite disciplinam, &c.* Ubi nota in Hebraeo fontè, quem ad verbum semper requiritur esse, *בשרך בן אבן* osculum in filium, id est, in signum subjectionis oculam in manum filij aut pedem. Neque obstat quod LXX. verterint, *Apprehendite disciplinam.* Illi enim ad sensum, non ad verba respexerunt: tunc enim adoramus verè Christum, cum ejus doctrinam recipimus.

Nota praeterea in sequentibus verbis (*Ne quando irascatur Dominus*) in Hebraeo non esse Dominum, sed referri ad Filium illa verba, *Ne quando irascatur, nimirum Filius.* Ex quo intelligimus vocem Domini à LXX. additam ad Filium esse referendam, de quo etiam intelligitur necessario id quod sequitur: *Cum exarserit in brevi ira ejus, beati omnes qui confidunt in eo.* Hinc est jam argumentum: Messias est Filius Dei adorandus ab omnibus Regibus, & quibus ille irascitur omnino peribunt, & qui in illo confidunt, illi beati erunt: ergo Messias est verus DEUS. Nam solus verus DEUS habet imperium vitae & mortis, 1. Reg. 2. Item in scripturis passim in solo vero Deo confidendum esse dicitur, ut Hier. 17. *Maledictus homo, qui confidit in homine. Et infra: Benedictus vir, qui confidit in Domino.*

1. Reg. 2.

Jerem. 17.

Testimonia hæc divina in Scriptura existentia protulimus, quibus Messia Christi divinitas comprobatur: nunc alia quoque testimonia divina, à Deo mirabiliter extra Scripturam exhibitâ adduci possent, ut nost. & fidei assertio constaret magis, & pateret illustrius, quæ partim continentur prædictionibus Sibyllarum de Christi divinitate, partim eventibus aliquot mirabilibus, quibus historia produnt divinitus sæpè fuisse approbatam Christianorum de divinitate Christi sententiam, quæ legi possunt apud Bellar. Tom. 1. lib. 1. de Christo à cap. 4. & Gregorium de Valen. Tom. 1. d. 2. q. 1. p. 1. paragr. 19. Nunc solvere oportet: argumenta, quæ Judæi contra doctrinam hucusque à nobis traditam objiciunt.

Bellar. Tom. 1. lib. 1. de Christo à cap. 4. & Gregorium de Valen. Tom. 1. d. 2. q. 1. p. 1. paragr. 19.

CAPVT IX.

Solvuntur objectiones Judæorum, quibus probare conantur Christum non fuisse verum Messiam.

Objiciunt primò Judæi. Esto, aliqua de Messia à Prophetis prædicta, in Christo adimpleta sint, alia tamen existunt, quæ illi non conveniunt: Ergo non ille fuit verus Messias. Ant. prob. Nam ex Prophetis constat futuram Messia tempore maximam in populo Hebræo felicitatem, ut constat: ex Isa. 6. Joël. 3. & Amos 9. ubi dicitur. *Ecce dies veniet dicit Dominus, & comprehendet arator messorem & calcator uva mittentem semen, & stillabunt montes dulcedinem.* Prædixit autem paulò ante: *In die illa suscitabo tabernaculum David, quod cecidit: sed hæc temporibus Christi non contingere: ergò, &c.*

Isa. 6. Joël. 3. Amos 9.

Resp. Hebræos sensu carnis esse deceptos. Regnum siquidem Messia, & felicitas per illum promissa, non caduca & materialis intelligenda est, sed spiritalis, & æterna: promissa sunt nobis per Christum ea bona, quibus non possunt esse aliqua meliora, quæque salutem veram hominibus afferunt: & cunctis mortalibus æquè possunt esse communia, hujusmodi autem proprietates non possunt convenire temporalibus bonis, sed spiritalibus & æternis. Deinde idem Messias alijs Prophetarum oraculis describitur pauper, humilis, & vitæ dolorum, & sciens infirmitatem. Signum est igitur abundantiam bonorum per ipsum futuram, non carnaliter sed spiritaliter intelligendam esse, ut rectè Hieron. sæpè docet super Prophet. & August. lib. de spiritu & littera.

Hieron. Augustin.

Objiciunt secundo, Tempore Messia prædictum ab Isa. est c. 11. *Lupos cum agnis, pardos cum hædis, leonem cum ove habituros: Habitat ibi lupus cum agno (inquit Prophe. a) & pardus cum hædo accubabit, vitulus & leo, & ovæ simul morabuntur, & puer parvulus manabit eos: sed hæc non eveniunt diebus Christi: ergò, &c.*

Isaia II.

Resp. Hæc & similia non sic ad litteram, & in sensu proprio esse intelligenda, sed in sensu metaphorico: sæpè enim sub metaphora materialium rerum spirituales promittuntur, ut non debeant Judæi ipsi litteræ, quæ spiritum occidit, adeo firmiter adherere.

Tertiò objiciunt: In scriptura prophetica significatum est fore, ut adventus Messia sit in summa gloria & majestate: sic autem non venit Christus: ergo, &c.

Resp. Duplicem esse Messia adventum in Scripturis prophetis prædictum, unum in humilitate ad redimendum genus humanum à peccatorum jugo, & servitute Diaboli, de quo Zachar. 9. *Ecce Rex tuus venit tibi, justus, & salvator, ipse pauper, & ascendens super asinam, & super pullum filium asina.* Ille adventus jam est impletus.

Zachar. 9.

Alterum in gloria & majestate ad judicandos homines in fine sæculi, de quo psalm. 49. *Deus manifeste veniet, Deus noster, & non silebit. Ignis in conspectu ejus exardescet, &c.* Isa. 66. *Ecce Dominus in igne veniet, & quasi turbo quadriga ejus reddere in indignatione furorem suum.* Hic adventus adhuc expectatur, ad eumque pertinent ea vaticinia, quæ malitiosè Judæi opponunt de gloria Messia: Ideo igitur Judæi errant, qui primum à secundo adventu non discernunt, ut egregiè ostendit Cyprianus libro de Idolorum vanitate.

Isa. 66.

Cyprian.

Quarto objiciunt: In scriptura etiam prædictum esse, ut adventu Messia vehementer lætaretur Israel; quod secus accidisse in adventu Christi competum est.

Resp. cum D. Paulo ad Rom. 9. *Non omnes qui ex Israel sunt veros esse Israelitas, neque qui semen sunt Abrahæ, filios veros esse Abrahæ: sed qui filij sunt promissionis, assumantur in semine, hoc est, veri Israel filij.* Hic Israel spiritalis omnino lætatur: est Christi adventu, quamvis non ille carnalis Judaicus, Quæ vero de lætita Israelis in adventu Messia prædicta sunt, de spiritali Israele intelligi debent.

Rom. 9.

Quinto opponunt etiam alia vaticinia, quibus significatur fore, ut Messias populum suum vi atque armis liberet, quod non fecit Christus.

Resp. ea etiam spiritaliter intelligenda esse; de vi scilicet & potentia spiritali, quæ merito & passione Messia contineretur, valetque adeo ad superandos hostes spirituales, vie dicandosque homines in spirituales liberet: id quod optimè ostendit Jo. Driedo num. 2. de captivitate & redemptione generis humani c. 1. memb. 3. dist. 3.

Jo. Driedo.

Ultimo tandem objiciunt quædam loca, quibus significatum est, fore, ut ad adventum Messia reedificaretur templum, quod neque per Christum factum est. Id verò præsertim colligunt ex Isa. 2. *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus David in vertice montium.* Sic prædixit Isa. unde colligunt in diebus Messia Hic: o solymitanum templum, & montem illum, in quo fundatum erat, supra omnes montes esse altum elevandum, ut Galatin. refert lib. 4. cap. 17. Resp. hunc locum, & si quæ sint similia huic, de templo spiritali, quod est Christi Ecclesia, intelligendum esse, ut inter alios egregiè ostendit Augustinus libro 18. de Civitate Dei cap. 45.

Isa. 2.

Galatinus

Augustin.

Quædam alia objiciunt, quæ ex prædictis facile solvi possunt: omnia vero inde oriuntur, quod Judæi litteræ corticem non ensam, corpus non animam sæpè attendunt, neque duos Christi adventus agnoscunt, quæ duæ radices sunt Judaicæ cæcitatibus, ut bene notatur Tertul. in Apologet. adversus Gen. c. 21. Cyprian. li. de Idolorum vanitate versus suam, Irenæ. lib. 4. c. 16. Origen. lib. 1. contra Celsum non longe à fine, Rabbi Samuel in Epistola de

Tertul. Cyprian. Irenæus. Origenes. R. Samuel de